

**การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2**
**Development of Guidelines for Academic Affairs Administration
in Schools under the Office of Mahasarakham Primary
Education Service Area 2**

วัชรินทร์ ปะنامهเก,¹ ศิริศักดิ์ จันฤไชย² และ ธัชชัย จิตรนันท์³
Watcharin Panamake,¹ Sirisak Janleuchai² and Thatchai Chiltanun³

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² กศ.ม. (พลศึกษา) รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ ค.ด. (อุดมศึกษา) อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา 2) ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 288 คน ได้มาโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.20-0.81 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 3) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้แก่ การส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตร การศึกษาดูงาน สถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การดำเนินการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย ผู้บริหารและคณะครูมีการทำวิจัยอย่างน้อยปีละ 1 เรื่อง และมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาสื่อนวัตกรรมทางการศึกษาอยู่เสมอ มีการนิเทศภายในโดยผู้บริหารและคณะครูอย่างสม่ำเสมอ มีการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบใช้กระบวนการ PDCA ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน

คำสำคัญ : การพัฒนา / การบริหารงานวิชาการ / สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ABSTRACT

This purposes of this study were: 1) to investigate the current state of academic affairs administration in schools, 2) to examine the problem of academic affairs administration in schools, and 3) to examine a way to the development of academic affairs administration in schools under the Office of Mahasarakham Primary Education Service Area 2. A sample was 288 school administrators as well as academic teachers under the Office of Mahasarakham Primary Education Service Area 2 as selected by stratified random sampling. The instrument used was a 5-rating scale questionnaire whose discrimination power values ranged between 0.20 and 0.81 and entire reliability coefficient was 0.95. Statistics used in data analysis were percentage, mean, and standard deviation.

The findings were as follows. 1) The state of academic affairs administration in schools as a whole was at moderate level; 2) the problem of academic affairs administration in schools as a whole was at moderate level; 3) the guidelines for development of academic affairs administration in schools under the Office of Mahasarakham Primary Education Service Area 2 were: promoting every sector to participate in curriculum administration, having a study trip to the schools that achieved in learning process development, conducting the measurement and evaluation with diverse methods, doing research at least 1 title per year by each administrator and teacher and having a platform for regular learning exchanges of educational innovation and media development, having constant internal supervision by administrators and teachers, giving systematic care-taking and help to students, and using the PDCA process in development of internal quality insurance system.

Keywords : Development / Academic Administration / Office of Mahasarakham Primary Education Service Area 2

บทนำ

กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาชาติและรากฐานสำคัญของการพัฒนาชาติคือการพัฒนาคน คนที่มีคุณภาพจะต้องเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถสร้างสรรค์ทางความคิด มีเจตคติค่านิยมและคุณธรรมที่ดี การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตจึงถือเป็นรากฐานสำคัญที่ทุกคนจะต้องได้รับสาระสำคัญของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมุ่งสร้างกระแสสังคมให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน มีนิสัยใฝ่รู้ รักการอ่านตั้งแต่วัยเด็กและส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของคนต่างวัยควบคู่กับการส่งเสริมให้องค์กรกลุ่มบุคคล ชุมชน ประชาชนและสื่อทุกประเภทเป็นแหล่งเรียนรู้ อย่างสร้างสรรค์ สื่อสารด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย รวมถึงส่งเสริมการศึกษาทางเลือกที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและสนับสนุนปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ. 2554)

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่ต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมเพื่อพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพราะงานวิชาการถือเป็นงานหลักของสถานศึกษา ส่วนงานอื่นๆ ในการบริหารสถานศึกษาถือเป็นงานเสริมหรืองานสนับสนุนงานวิชาการ (สันติ บุญภิรมย์. 2553) งานวิชาการเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานหลักในสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการกระตุ้นและส่งเสริมร่วมมือกันในการปรับปรุงงานวิชาการของโรงเรียนอยู่เสมอ (เปรี๊ยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2553) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกาญจนา เรืองมนตรี (2554) ได้กล่าวถึงงานวิชาการว่า งานวิชาการ

ถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาคือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้แบบเรียน งานการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานวางแผนการศึกษาและงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นหน่วยงานที่บริหารและจัดการศึกษาให้บริการด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นปฐมวัย ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในปีการศึกษา 2557 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 226 แห่ง จำแนกเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 140 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 58.09 สถานศึกษา ขนาดกลาง จำนวน 98 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 40.66 สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 2 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.83 สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 1 แห่ง คิดเป็น ร้อยละ 0.42 จากผลการทดสอบระดับชาติ (Ordinary National Test : O-NET) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2556 ใน 5 กลุ่มวิชาหลักคือ วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาภาษาต่างประเทศ และวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำและลดลงทุกกลุ่มวิชา เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยของผลทดสอบระดับชาติ (O-NET) ของปีการศึกษา 2555 และปีการศึกษา 2556 พบว่าคะแนนเฉลี่ยกลุ่มวิชาภาษาไทยปีการศึกษา 2555 เท่ากับ 55.60 ปีการศึกษา 2556 เท่ากับ 42.56 ลดลง 14.04, คะแนนเฉลี่ยกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ ปีการศึกษา 2555 เท่ากับ 61.45

ปีการศึกษา 2556 เท่ากับ 32.06 ลดลง 29.39, คะแนนเฉลี่ยกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ ปีการศึกษา 2555 เท่ากับ 45.66 ปีการศึกษา 2556 เท่ากับ 35.23 ลดลง 10.43, คะแนนเฉลี่ยกลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ ปีการศึกษา 2555 เท่ากับ 45.46 ปีการศึกษา 2556 เท่ากับ 32.27 ลดลง 13.19 คะแนนเฉลี่ยกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ปีการศึกษา 2555 เท่ากับ 57.79 ปีการศึกษา 2556 เท่ากับ 41.72 ลดลง 16.07 และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยรวมทุกกลุ่มวิชา ปีการศึกษา 2555 เท่ากับ 50.20 ปีการศึกษา 2556 เท่ากับ 36.77 ลดลง 16.62 จากภาพรวมการประเมินผลด้านวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 พบว่า อยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำมาก จึงเป็นภารกิจเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดให้มีความเข้มแข็งด้านงานวิชาการและสามารถจัดการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ มีคุณภาพและประสิทธิภาพควบคู่กันไป (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2. 2556)

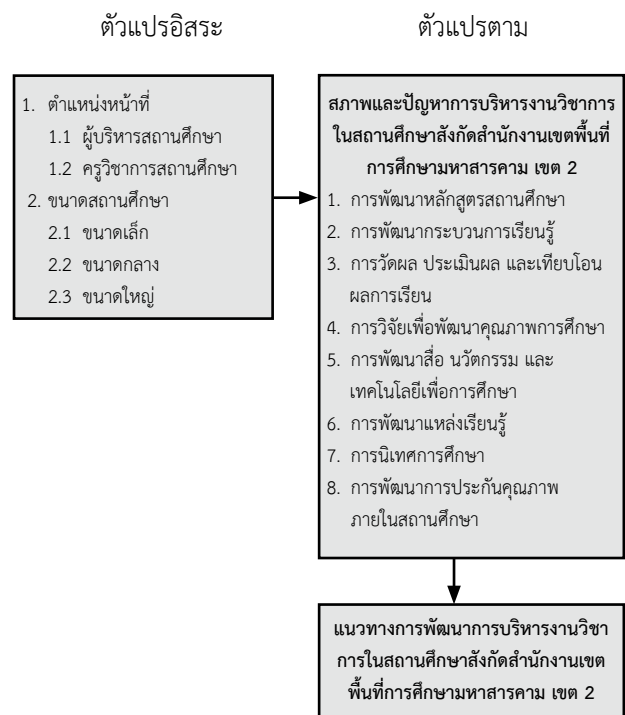
จากสภาพปัญหาและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการดังกล่าว จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการเพื่อแก้ปัญหาและเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรในสังกัดจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 เพื่อจะได้ข้อมูลมาเป็นแนวทางสำหรับการบริหารงานวิชาการให้ประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550) โดยสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดที่เหมาะสมสำหรับใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำนวน 226 แห่ง จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 226 คน และครูวิชาการ จำนวน 226 คน รวม 452 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 คน จำนวน 288 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 144 คน ครูวิชาการ จำนวน 144 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ (Krejcie and Morgan. 1970) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

3. กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการจากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการบริหารงานวิชาการ จำนวน 3 แห่ง ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และครูวิชาการ จำนวน 3 คน รวม 6 คน

การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 และระยะที่ 2 ศึกษาโรงเรียนต้นแบบที่มีวิธีปฏิบัติที่มีความเป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการบริหารงานวิชาการเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ยกร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา และจัดทำเป็นคู่มือการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เป็นแบบมาตราส่วน (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.20-0.81 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha-Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ 0.95 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่มีความเป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการบริหารงานวิชาการ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ประเด็นในการสัมภาษณ์เป็นแบบปลายเปิด

3. แบบประเมินร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน มีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (Index of Item-objective Congruence : IOC) ของข้อคำถามกับจุดมุ่งหมายการวิจัยระหว่าง 0.60-1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตจากคณะกรรมการการศึกษา ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมด้วยแบบสอบถามไปส่งสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองและทางไปรษณีย์เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเองและอีกส่วนหนึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่งคืนทางไปรษณีย์

4. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ที่ส่งถึงสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยตนเองเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์พร้อมนัดหมาย วันเวลาและสถานที่ที่กลุ่มเป้าหมายสะดวกในการให้สัมภาษณ์

5. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ตามวันและเวลาที่ได้นัดหมาย

ระยะเวลาทั้งหมดในการวิจัยครั้งนี้ระหว่างเดือน พฤษภาคม-กันยายน 2557

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลผลค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2554)

ค่าเฉลี่ย	ระดับสภาพ/ปัญหา
4.51 – 5.00	มากที่สุด
3.51 – 4.50	มาก
2.51 – 3.50	ปานกลาง
1.51 – 2.50	น้อย
1.00 – 1.50	น้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการพรรณนาเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.07$) เมื่อพิจารณา

เป็นรายด้าน สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากที่สุด 3 ลำดับแรก ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 2) ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ 3) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

สภาพ การบริหารงานวิชาการ	สถานศึกษา ขนาดเล็ก		สถานศึกษา ขนาดกลาง		สถานศึกษา ขนาดใหญ่		ระดับสภาพ		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	ระดับ
การพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา	2.21	0.56	2.55	0.59	3.00	0.61	2.59	0.59	ปานกลาง
การพัฒนา กระบวนการเรียนรู้	2.92	0.50	3.01	0.55	3.32	0.54	3.08	0.53	ปานกลาง
การวัดผลประเมินผล เทียบโอนผลการเรียน	2.31	0.55	2.50	0.60	3.40	0.59	2.54	0.58	ปานกลาง
การวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา	3.07	0.65	0.59	0.59	0.60	0.60	3.20	0.61	ปานกลาง
การพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	2.49	0.56	3.49	0.56	3.95	0.60	3.31	0.57	ปานกลาง
การประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	3.23	0.57	3.17	0.54	3.44	0.61	3.28	0.57	ปานกลาง
การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.00	0.55	3.10	0.56	3.58	0.58	3.23	0.56	ปานกลาง
การนิเทศการศึกษา	2.86	0.56	2.85	0.58	3.74	0.60	3.15	0.58	ปานกลาง
การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.00	0.55	3.10	0.56	3.58	0.58	3.23	0.56	ปานกลาง
เฉลี่ย	2.76	0.56	2.98	0.57	3.47	0.59	3.07	0.58	ปานกลาง

2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถาน ศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากที่สุด 3 ลำดับแรก

ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน และ 3) ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ปัญหา การบริหารงานวิชาการ	สถานศึกษา ขนาดเล็ก		สถานศึกษา ขนาดกลาง		สถานศึกษา ขนาดใหญ่		ระดับปัญหา		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	ระดับ
การพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา	3.86	0.71	3.45	0.64	3.05	0.76	3.46	0.71	ปานกลาง
การพัฒนา กระบวนการเรียนรู้	3.17	0.69	3.03	0.74	2.70	0.74	2.97	0.72	ปานกลาง
การวัดผลประเมินผล เทียบโอนผลการเรียน	3.72	0.68	3.68	0.72	2.62	0.78	3.34	0.73	ปานกลาง
การวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา	2.83	0.75	2.82	0.73	2.80	0.80	2.82	0.76	ปานกลาง
การพัฒนาสื่อวัตกรรมการ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.01	0.66	2.92	0.76	2.15	0.82	2.69	0.75	ปานกลาง
การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.07	0.61	2.89	0.64	2.45	0.84	2.80	0.70	ปานกลาง
การนิเทศการศึกษา	3.21	0.69	3.20	0.67	2.28	0.78	2.90	0.71	ปานกลาง
การประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	3.00	0.66	2.83	0.70	2.41	0.76	2.75	0.71	ปานกลาง
เฉลี่ย	3.23	0.68	3.10	0.70	2.56	0.79	2.97	0.72	ปานกลาง

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ประกอบด้วย การส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตร การศึกษาดูงานสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การดำเนินการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย การนิเทศภายในโดยผู้บริหารและคณะครูอย่างสม่ำเสมอ การดูแลและช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ ใช้กระบวนการ PDCA ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน

การนำแนวทางดังกล่าวมาสร้างเป็นคู่มือการใช้แนวทางพัฒนา โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 15 คน ประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้และประโยชน์ที่ได้รับ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และประโยชน์ที่ได้รับของแนวทางการพัฒนา การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

แนวทางการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ประโยชน์ที่ได้รับ		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
การพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา	3.42	0.63	ปาน กลาง	3.61	0.65	มาก	3.52	0.58	มาก
การพัฒนา กระบวนการเรียนรู้	3.67	0.52	มาก	3.58	0.55	มาก	3.58	0.69	มาก
การวัดผลประเมินผล เทียบโอนผลการเรียน	3.23	0.64	ปาน กลาง	3.49	0.68	ปาน กลาง	3.75	0.64	มาก
การวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา	3.82	0.51	มาก	3.47	0.54	ปาน กลาง	3.64	0.74	มาก
การพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.87	0.68	มาก	3.63	0.61	มาก	3.67	0.59	มาก
การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.74	0.71	มาก	3.78	0.76	มาก	3.73	0.73	มาก
การนิเทศการศึกษา	3.52	0.62	มาก	3.59	0.74	มาก	3.81	0.63	มาก
การประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	3.19	0.72	ปาน กลาง	3.68	0.53	มาก	3.59	0.81	มาก
เฉลี่ย	3.56	0.63	มาก	3.60	0.63	มาก	3.66	0.68	มาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันสถานศึกษาต่างๆ ได้พัฒนากระบวนการวิจัยเพื่อการศึกษาพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน มีการวัดผลและประเมินผลการเรียน การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษาอย่างเป็นระบบ รวมทั้งมีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานหลักทุกฝ่ายต่างให้ความสำคัญที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับกิตติชัย เขี่ยมไธสง (2553) ที่วิจัยเรื่องสภาพการดำเนินงานและปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผลการวิจัยพบว่า สภาพของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา

เขต 7 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทิพย์วรรณ ดับโรด (2556) วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ตรีโชค กางกัน (2552) วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรในสถานศึกษาขาดความเข้าใจในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ได้อย่างเข้าใจ มีความถูกต้องและชัดเจน หน่วยงานต้นสังกัด

ขาดการจัดการอบรม เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของครู
ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การเทียบโอนผลการเรียน
และการพัฒนาการเรียนรู้อย่างจริงจังต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม
ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ เพียงเพ็ญ เพียรสันเทียะ
(2553) วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงาน
วิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอตาพระยา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า
ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษา อำเภอตาพระยาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ระยอง เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการใน
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 2 ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญในด้านความเป็น
ไปได้ ความเหมาะสมและประโยชน์ของคู่มือการพัฒนา
การบริหารวิชาการสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
โดยสรุปตามข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการที่ใช้ในการศึกษา
วิจัยทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ การส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม
ในการบริหารหลักสูตร การศึกษาครูงานสถานศึกษาที่ประสบ
ความสำเร็จในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การดำเนินการวัด
และประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย ผู้บริหารและคณะครู
มีการทำวิจัยอย่างน้อยปีละ 1 เรื่องและมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้
การพัฒนาสื่อนวัตกรรมทางการศึกษาอยู่เสมอ การจัดให้มี
การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกอย่างเพียงพอ
มีการนิเทศภายในโดยผู้บริหารและคณะครูอย่างสม่ำเสมอ
มีการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบการใช้
กระบวนการ PDCA ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ
ภายในและการมีแผนงานการดำเนินโครงการต่างๆ ของ
สถานศึกษาที่ เน้นการให้ความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนและ
ผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา พูลแสง (2554)
เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ระยอง เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ได้มีการให้ความสำคัญ
ในเรื่องการใช้กระบวนการ PDCA ในการพัฒนาระบบ
การประกันคุณภาพภายใน และในด้านการจัดกิจกรรมการเรียน
การสอนตามหลักสูตร มีการกำหนดเป้าหมายและวางแผนงาน
ไว้อย่างชัดเจน มีความพร้อมในเรื่องของสื่อและอุปกรณ์ที่
ช่วยเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการนิเทศเพื่อ
ช่วยปรับ ประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครู และมีการดำเนิน
การวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหาร
งานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการ
โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม
และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเป็นด้านที่มีสภาพการบริหารงาน
เป็นอันดับหนึ่ง ส่วนด้านที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการเป็น
อันดับสุดท้าย คือด้านการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอน
ผลการเรียน ดังนั้น หน่วยงานต้นสังกัดต้องดำเนินการวางแผน
ส่งเสริมให้สถานศึกษาได้รับความรู้ในเรื่องการวัดผล ประเมินผล
และการเทียบโอนผลการเรียน ด้วยการส่งครูเข้ารับการอบรม
เชิงวิทยากรมาให้ความรู้ การศึกษาดูงาน เป็นต้น

2. ผลการวิจัยพบว่าปัญหาการบริหารงานวิชาการ
โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา
ครูวิชาการและบุคลากรในสถานศึกษาจะต้องดำเนินการพัฒนา
การบริหารงานวิชาการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยเฉพาะ
ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งเป็นด้านที่มีปัญหา
การบริหารงานวิชาการเป็นอันดับหนึ่ง ดังนั้น จึงควรส่งเสริม
ให้บุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจด้านการพัฒนา
หลักสูตรสถานศึกษาผ่านการฝึกอบรมและการพัฒนาความรู้
ความเข้าใจ และมีการนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่าง
ต่อเนื่อง เนื่องจากการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาถือเป็นปัจจัย
สำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของครู
และสถานศึกษาให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความคิดเห็นของครู บุคลากร และ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อให้ได้ข้อมูล
ที่หลากหลายและครอบคลุม อันจะนำไปสู่การหาแนวทาง
การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประสิทธิผลใน
การบริหารงานวิชาการมากยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาบทบาทการบริหารงานวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 2

3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นต้นแบบหรือประสบความสำเร็จ
ในด้านการบริหารงานวิชาการ

เอกสารอ้างอิง

- กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550. (2550). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 124 ตอนที่ 24 ก.
- The ministerial regulations for establishing rules and how to decentralize the educational management and administration authority, B.E. 2550 (2007). *Royal Thai Government Gazette*. Volume 124, Section 24 a.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษา พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Ministry of Education. (2011). *The Educational Core Curriculum B.E. 2551(2008)*. Bangkok : Thailand Agricultural Cooperative Federation Printing.
- กิตติชัย เยี่ยมไธสง. (2553). *สภาพการดำเนินงานและปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาเขต 7*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Yiarmthaisong, Kittichai. (2010). *The state and problem of academic performance of basic education schools, Office of Nakhon Ratchasima Educational Service Area 7 (Unpublished master's thesis)*. Mahasarakham University, Mahasarakham, Thailand.
- กาญจน์ เรืองมนตรี. (2554). *การบริหารงานวิชาการและนวัตกรรมจัดการเรียนรู้*. มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์.
- Rueangmontri, Kaan. (2011). *Academic ad-ministration and learning management innovation*. Mahasarakham : Aphichaat Printing.
- ตรีโชค กางกั้น. (2552). *สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลิขบุรี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. ลพบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- Kaangkan, Treechok. (2009). *The state and problem of academic administration in educational expansion schools under Offices of Singburi Educationnall Service Area (Unpublished master's thesis)*. Thepsatri Rajabhat University, Lop Buri, Thailand.
- ทิพย์วรรณ ดับโรค. (2556). *ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Dubrok, Thippawan. (2013). *Problems of academic administration of schools under Office of Chachoengsao Primary Education Service Area 2 (Unpublished master's thesis)*. Burapha University, Chon Buri, Thailand.
- นิตยา พูลแสง. (2554). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Phoonsang, Nittaya. (2011). *Problems and guidelines of academic administration development in schools under Office of Primary Education Service Area 2 (Unpublished master's thesis)*. Burapha University, Chon Buri, Thailand.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- Srisa-aat, Boonchom. (2011). *Introduction to research*. Bangkok : Suveeriyasan.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- Wong-anutraroj, Preeyaphon. (2010). *Academic Administration*. Bangkok : The Bangkok Supplementary Media Center.

เพียงเพ็ญ เพียรสันเทียะ. (2553). *ปัญหาและแนวทาง
การพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษา อำเภอตาพระยา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.*

Phiansunthiah, Phiangphen. (2010). *Problems and
guidelines of academic administration
development of educational opportunity
expansion schools, Taphraya district, Office of
Sakaeo Educational Service Area 2. (Unpublished
master's thesis). Burapha University, Chon Buri,
Thailand.*

สันติ บุญภิรมย์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ :
บุ๊คพอยท์.*

Boonphirom, Sunti. (2009). *Academic Administration.*
Bangkok : Bookpoint.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2.
(2556). *รายงานผลการปฏิบัติงาน ประจำปีการศึกษา
2556. มหาสารคาม : มหาสารคาม การพิมพ์.*

The Office of Mahasarakham Primary Education
Service Area 2. (2013). *The performance report
of academic year 2013. Mahasarakham :
Mahasarakham Printing.*

Krejcie, Robert V. and Daryle, W. Morgan (1970).
Determining sample size for research activities.
Education and Psychological Measurement.
30(3) : 608.